

Posudek na rigorózní práci

Patrik Vedral: Náboženský vývoj Plzně za první republiky, Praha 2018.

Autor se v rigorózní práci věnuje obsáhle tématu transformace náboženských poměrů po vzniku Československa v roce 1918 na příkladu regionu Plzeňska. Vychází přitom tematicky ze své diplomové práce, která se rovněž soustředila na problematiku církevních poměrů v západních Čechách v meziválečném období. Tentokrát je práce rozšířena také o aspekt náboženského vývoje v rámci velmi důležitého segmentu - židovské komunity v západočeské metropoli. Jako originální přístup autora vnímám zvláště zkoumání propojenosti sociálních a politických procesů s vývojem na náboženském poli. Pracuje detailně s otázkou proměny rolí církví v souvislosti s rozsáhlými společenskými transformacemi, jakých jsme svědky po rozpadu Habsburské monarchie a po vzniku nové politické mapy Evropy. Tyto změny přinesly také nové akcenty v oblasti utváření norem a hodnot, podle nichž se měla společnost řídit. Ty se promítly do situace jednotlivých církví, nejsilněji do pozice katolické církve, jejíž pozice je ve veřejném prostoru marginalizována.

Nesleduje přitom jen vnější vlivové faktory, které souvisely s novou politickou a společenskou realitou. Autorovi jde také o postihnutí vnitřní dynamiky uvnitř jednotlivých církevních reprezentací, které jsou pro daný region relevantní. Pro meziválečné období se soustředí na tři velké konfese - církve československou, která si zde vybudovala poměrně silnou pozici, římskokatolickou a českobratrskou evangelickou, a přehledně zde sleduje jejich vývoj i jejich reprezentaci, stejně tak jako zachycení role náboženství v sociální, národnostní a genderové sféře. Zaměřuje se i na vytváření obranných strategií, které vycházely z katolických pozic, a to především formou politické angažovanosti, která byla konkrétně v Plzni úspěšná zejména na bázi nižšího duchovenstva. Stejně tak ovšem připomíná, že úspěch přinesly rovněž duchovní

impulsy, jež přicházely z řeholních komunit, a nové důrazy v pastorači, které se promítly i do zvýšení participace Plzeňanů na praktikování religiozity (např. ve zvýšení eucharistického přijímání-např. v rámci dominikánského řádu-s.109). Výběr Plzně považuji z hlediska autorových cílů za poměrně šťastný, protože lze na příkladu tohoto významného průmyslového centra ukázat propojenost sociálních procesů spojených se sekularizací širokých dělnických a středostavovských vrstev s konfesní situací.

Předložená práce umožňuje velmi plastické seznámení s dynamikou konfesních procesů. Velkou měrou se opírá zejména o dobový regionální tisk a relevantní literaturu. Autor zde shromáždil důležité poznatky, které na konkrétním příkladu významného českého regionu dokreslují a doplňují obecnější trendy v politické, sociální a duchovní interakci konfesního prostředí se sekulární realitou. K práci nemám zásadnější připomínky a doporučuji ji k obhajobě.

Doc. Mgr. Jaroslav Šebek, Ph.D.

Historický ústav AV ČR, v.v.i.

Prosecká 76

190 00 Praha 9